

CÍLE A HLAVNÍ ZMĚNY V NOVÉM ZÁKONĚ O OCHRANĚ OVZDUŠÍ

5. ročník konference
OCHRANA OVZDUŠÍ VE STÁTNÍ SPRÁVĚ
TEORIE A PRAXE

*3. až 5. listopadu 2009
České Budějovice – hotel Gomel*

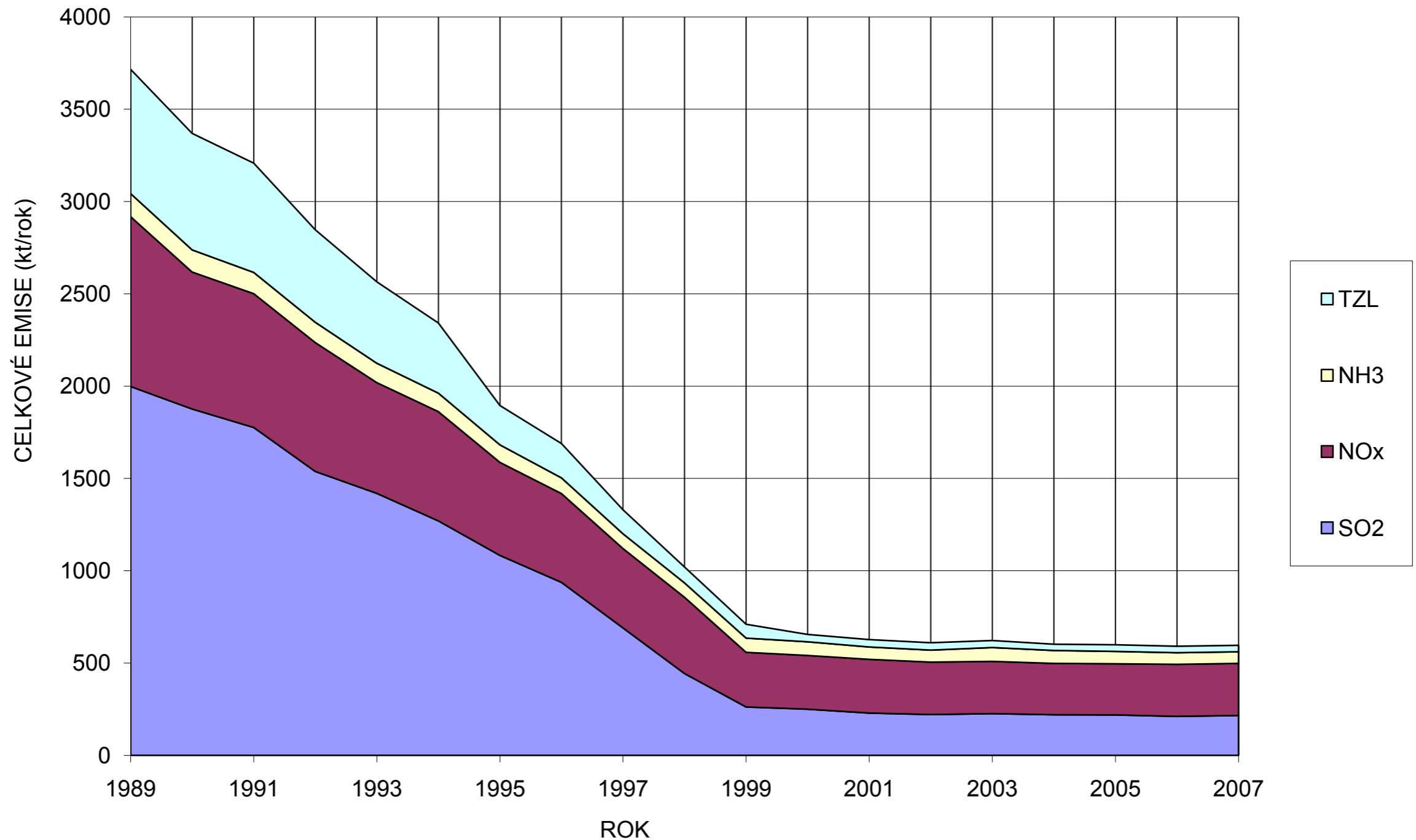
REKAPITULACE ČINNOSTÍ

2002 až 2009

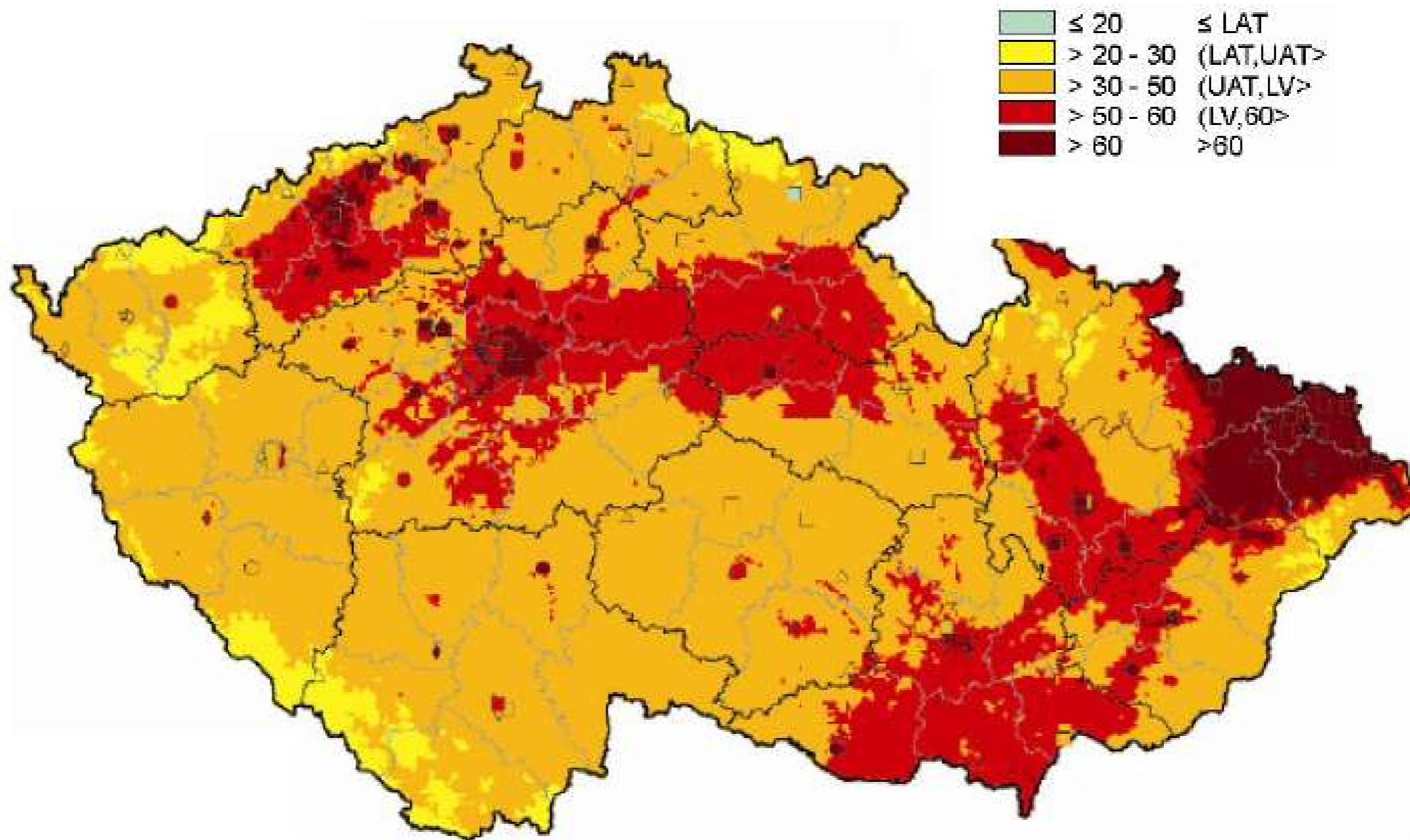
- ✓ Programy zlepšování kvality ovzduší zpracované na úrovni zón, aglomerací i jednotlivých měst a obcí
- ✓ Integrovaný národní program snižování emisí České republiky a následně Národní program snižování emisí České republiky
- ✓ Prioritní osa „Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí“ Operačního programu životní prostředí
- ✓ Zpráva o emisích pro vládu ČR o emisích
- ✓ Informace pro vládu o kvalitě ovzduší a zdravotních dopadech
- ✓ Vymezování oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší
- ✓ Projekty MŽP řešené v rámci VaV zaměřené na snižování znečišťování i znečištění ovzduší včetně monitorování dopadů na zdraví lidí

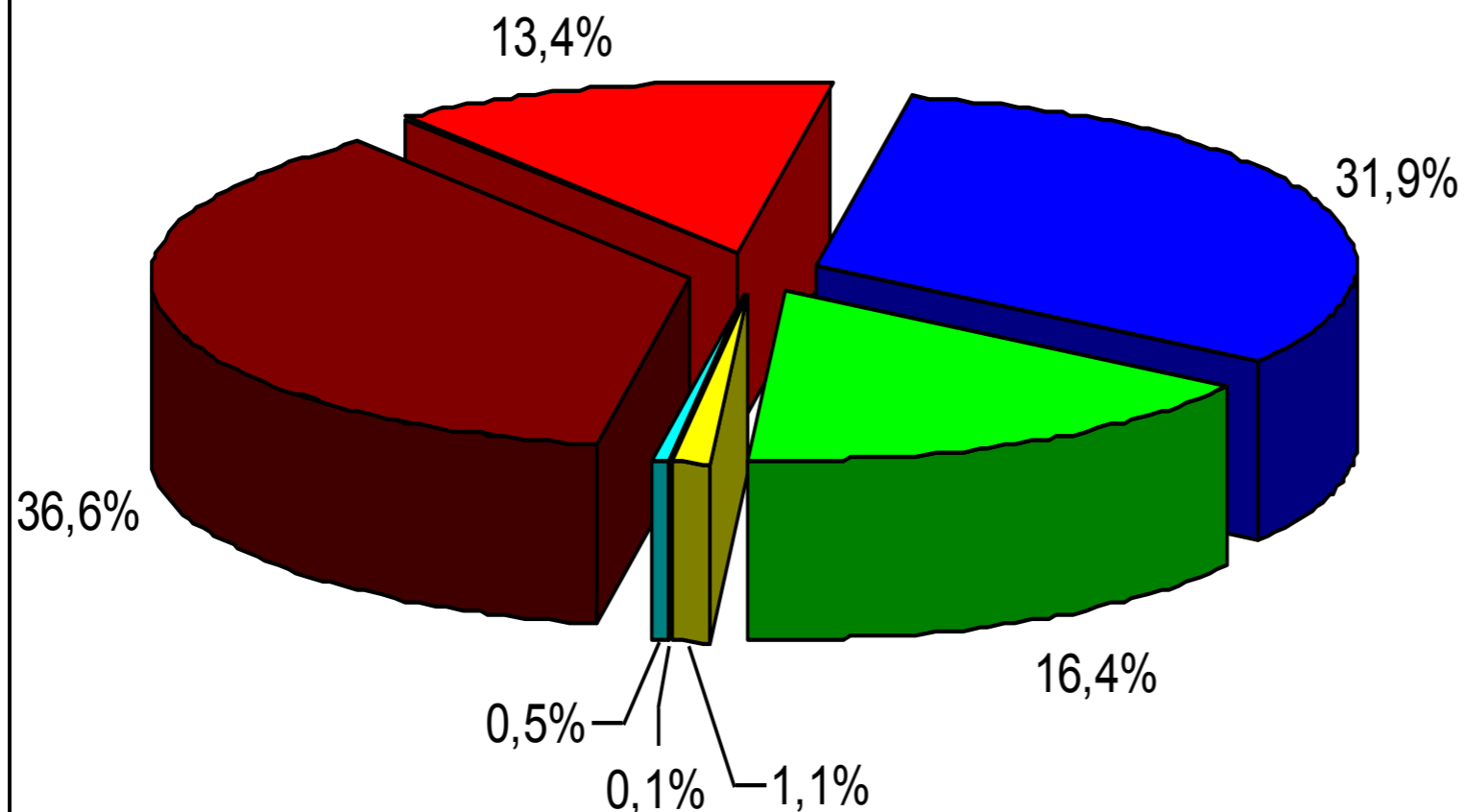
Ilustrativní trend emisí vybraných znečišťujících látek v ČR léta 1989 - 2007

Nejvyšší 24hodinové koncentrace PM10 v roce 2006 v ČR

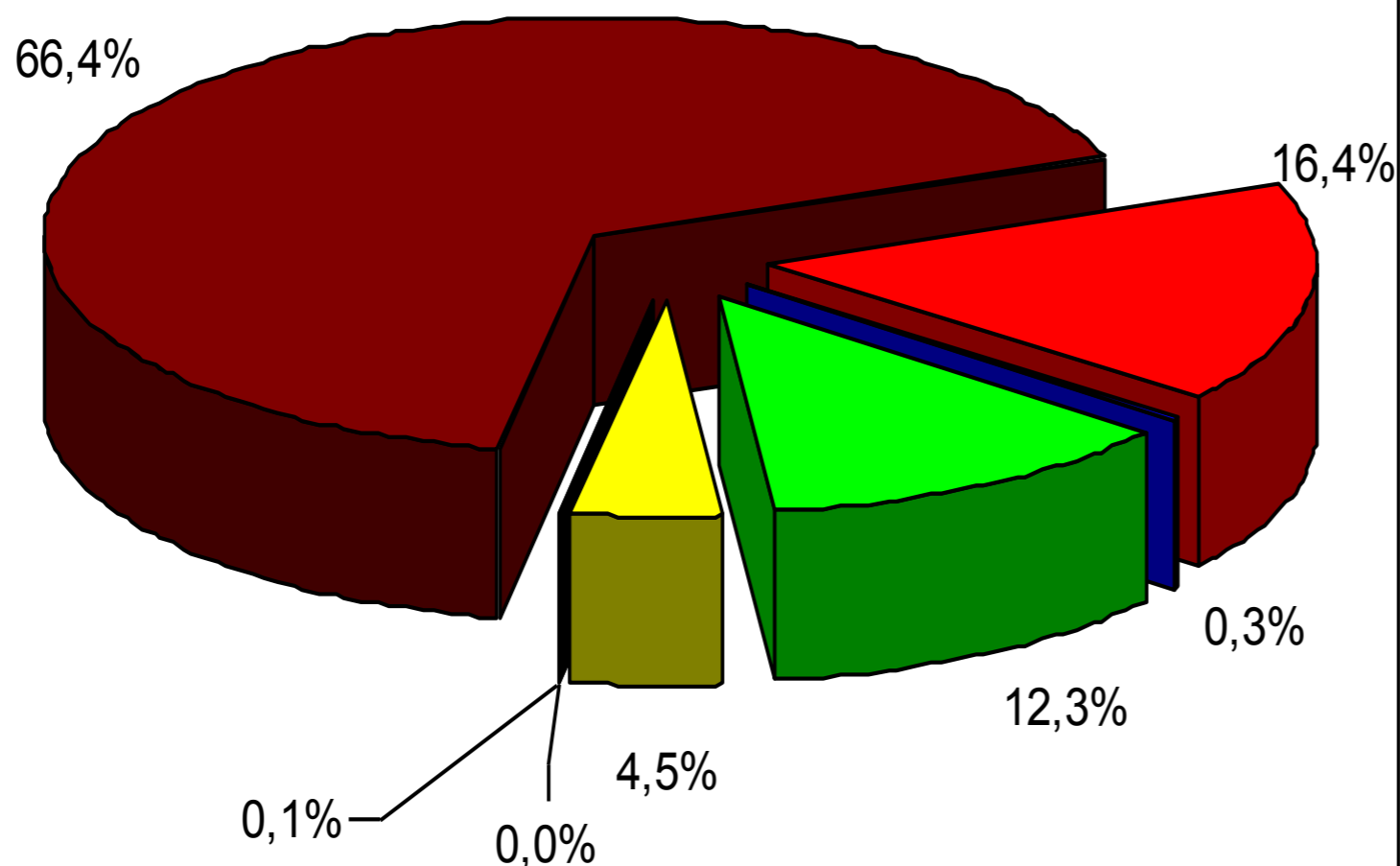
Emise NOx v roce 2007 dle sektorů NFR

- 1.A.1. Veřejná energetika
- 1.A.2. Průmyslová energetika*
- 1.A.3. Doprava
- 1.A.4. Služby, domácností a zemědělství**
- 2. Výrobní procesy bez spalování
- 6.C. Spalování odpadů
- Ostatní sektory

Emise SO2 v roce 2007 dle sektorů NFR

- 1.A.1. Veřejná energetika
- 1.A.2. Průmyslová energetika*
- 1.A.3. Doprava
- 1.A.4. Služby, domácností a zemědělství**
- 2. Výrobní procesy bez spalování
- 6.C. Spalování odpadů
- Ostatní sektory

VÝCHODISKA

- ✓ Stávající zákon byl z různých důvodů téměř průběžně novelizován (19 novel od data účinnosti).
- ✓ Nepříznivý vývoj kvality ovzduší v ČR.
- ✓ Nástroje, které má zákon k dispozici, jsou pro dosažení cílů nedostatečné či nefunkční.
- ✓ Potřeba propojit emisní a imisní pojetí ochrany ovzduší.
- ✓ Neplnění legislativních požadavků ES je spojeno se sankcemi ze strany Evropské komise.
- ✓ Transpozice a implementace stávajících a aktuálně připravovaných právních předpisů ES.

SHRNUTÍ HLAVNÍCH CÍLŮ

- ✓ Zajištění kvality vnějšího ovzduší na úrovni, která nepředstavuje zdravotní rizika a rizika pro ekosystémy.
- ✓ Optimalizace realizace programových nástrojů (Národní program snižování emisí ČR, programy ke zlepšení kvality ovzduší v zónách a aglomeracích).
- ✓ Rozšíření aplikace emisních stropů na různých úrovních, za účelem dodržení přípustné úrovně znečištění ovzduší.
- ✓ Zavedení individuálního přístupu ke zdrojům znečišťování ovzduší se zohledněním jejich významu a míry působení na kvalitu ovzduší (zprůsnění emisních limitů a technických požadavků na provoz zdrojů znečišťování ovzduší).
- ✓ Revize ekonomických nástrojů včetně systému poplatků za znečišťování ovzduší.
- ✓ Snížení administrativní zátěže a optimalizace legislativních povinností provozovatelů.
- ✓ Transpozice a implementace stávajících a aktuálně připravovaných právních předpisů ES.

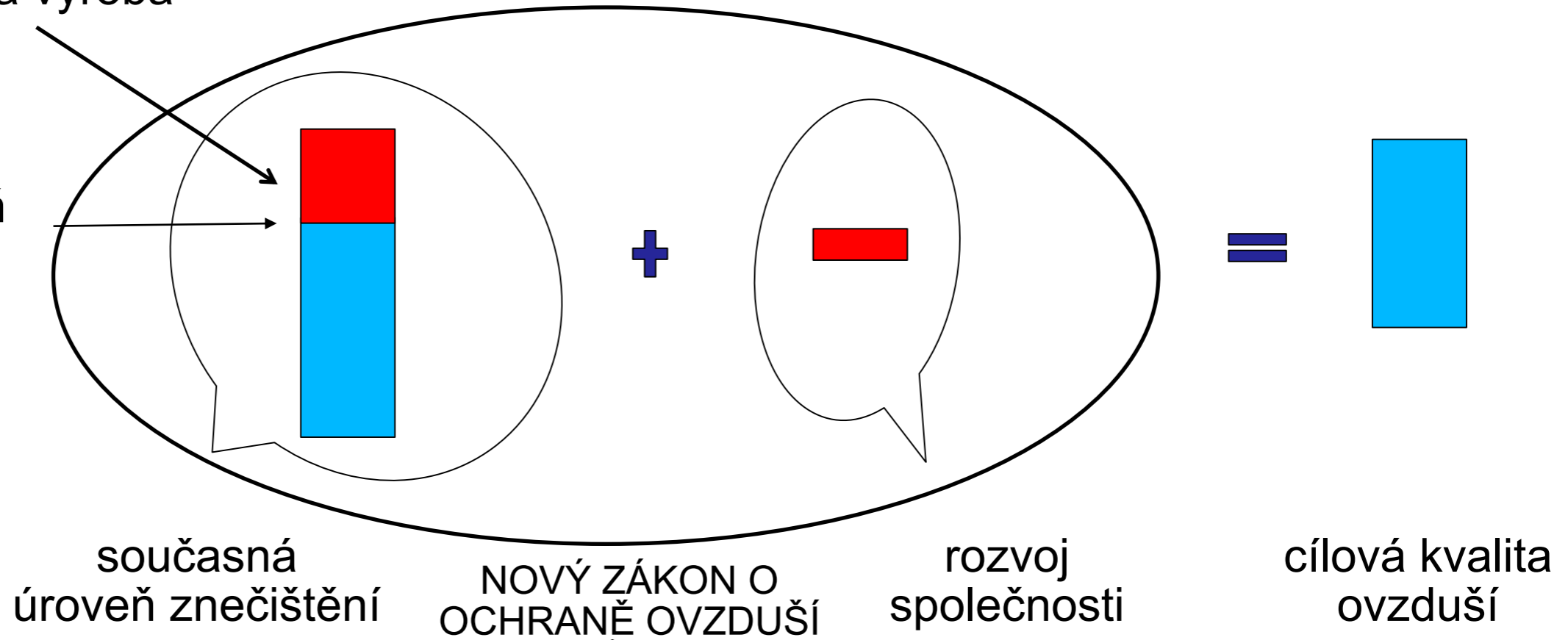

ZADÁNÍ PRO NOVÝ ZÁKON

NÁRODNÍ PROGRAM SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
Usnesení vlády č. 630 ze dne 11. června 2007
(STŘEDNĚDOBÁ STRATEGIE OCHRANY OVZDUŠÍ)

- doprava
- „malá“ energetika
- „velká“ energetika
- průmyslová výroba

přípustná úroveň
znečištění

současná
úroveň znečištění

NOVÝ ZÁKON O
OCHRANĚ OVZDUŠÍ

rozvoj
společnosti

cílová kvalita
ovzduší

prevence

systémové
zlepšování

krizové
řízení

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

JEDNODUCHOST TAM, KDE JE TO MOŽNÉ

**Cílem není vytvářet administrativní zátěž pro zdroje,
cílem je snížit zátěž ovzduší,**

a proto byla

**nepotřebná administrativa snížena a potřebná
navýšena či vytvořena:**

- **Definice:** zpřesnění definic a pojmů, nepotřebné definice odstraněny, z původních 27 zůstává 16
- **Rozsah zákona:** z původních 61 paragrafů zůstává 47
- **Metoda cukru a biče:**
  - **úlevy** z nadbytečných povinností, **ale i** možnostech **zprůsnění** podmínek provozu zdrojů
  - **povolení** výstavby nových zdrojů, **ale jen** v případech s **kompenzací**
  - možnost **dotace ze SR** pro investice v ochraně ovzduší, **ale** **současně** budoucí **zvyšování poplatků** na motivační úroveň (**nelze oddělit**)

DŮLEŽITÉ ČÁSTI přímo nebo nově DO ZÁKONA

HLAVNÍ ZMĚNY

Kvalita ovzduší – nové limitní hodnoty

Změna:

**Nově stanoveny limitní hodnoty pro částice PM_{2,5}
(termíny plnění: 2015, 2020)**

Důvody:

- transpozici směrnice 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu třeba provést do 11. června 2010
- zdravotní rizika spojená s tímto typem znečištění

Dopady:

- soubor opatření za účelem plnění nových limitních hodnot pro PM_{2,5} se dotknou v různé míře provozovatelů všech typů zdrojů (technologické, spalovací, domácnosti, doprava)

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje – nízkoemisní zóny

Změna:

Možnost stanovit zónu s omezením provozu motorových vozidel na základě emisní třídy vozidla v případě, že došlo k překročení některého imisního limitu

Důvody:

- *zlepšení kvality ovzduší ve městech v souvislosti s nutností plnit platné limitní hodnoty a vzhledem ke zdravotním důsledkům*

Dopady:

- *veřejnost – omezení dopravy*
- *samospráva – nutnost vytvoření spolehlivého systému MHD, cyklostezek, apod.*

HLAVNÍ ZMĚNY

Koncepční nástroje – národní program snižování emisí

Změna:

Závazná část národního programu snižování emisí (NPSE) bude přijímána nařízením vlády

Důvody:

- zajistit splnění cílů NPSE (naplnit závazné cíle „stropové směrnice“ ES pro ČR a současně prostřednictvím přijatých emisních stropů pro jednotlivé sektory zlepšit kvalitu ovzduší a přispět k plnění hodnot platných emisních limitů)

Dopady:

- ústřední orgány státní správy – nutnost splnit stanovená opatření (za účelem splnění cílů NPSE) ve stanovené lhůtě

HLAVNÍ ZMĚNY

Koncepční nástroje – programy zlepšování kvality ovzduší

Změna:

MŽP zpracuje programy ke zlepšení kvality ovzduší (PZKO) a jejich závaznou část (emisní stropy a lhůty) vydá vyhláškou

Důvody:

- stávající programy neúčinné (nízká vymahatelnost stanovených opatření a chybějící motivace k realizaci opatření)

Dopady:

- krajské úřady - povinnost realizovat v programech navržená opatření

- provozovatelé – tlak ze strany krajských úřadů za účelem splnění v programech navržených opatření (zprísňování emisních limitů, podmínek provozu zdroje, umísťování nových zdrojů, stanovování kompenzačních opatření)

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje – povolování zdrojů

Změna:

Povolování zdrojů i tam, kde se nevede řízení podle stavebního zákona

Důvody:

- odstranit nevyhovující stav, kdy některé zdroje znečišťování ovzduší nepodléhaly regulaci z důvodu, že se nevedlo řízení podle stavebního zákona.

Dopady:

- možnost regulace některých problémových zdrojů (zejm. mobilní drtičky, změny na zdrojích atd.)

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje - kompenzace

Změna:

Kompenzační opatření při umístění zdroje v oblasti s překročenými emisními limity

Důvody:

- umožnit za určitých okolností povolení zdroje i v oblasti, kde jsou překračovány IL, při zachování současné úrovně znečištění

Dopady:

- nezhoršení kvality ovzduší místa při možnosti ekonomického rozvoje lokality

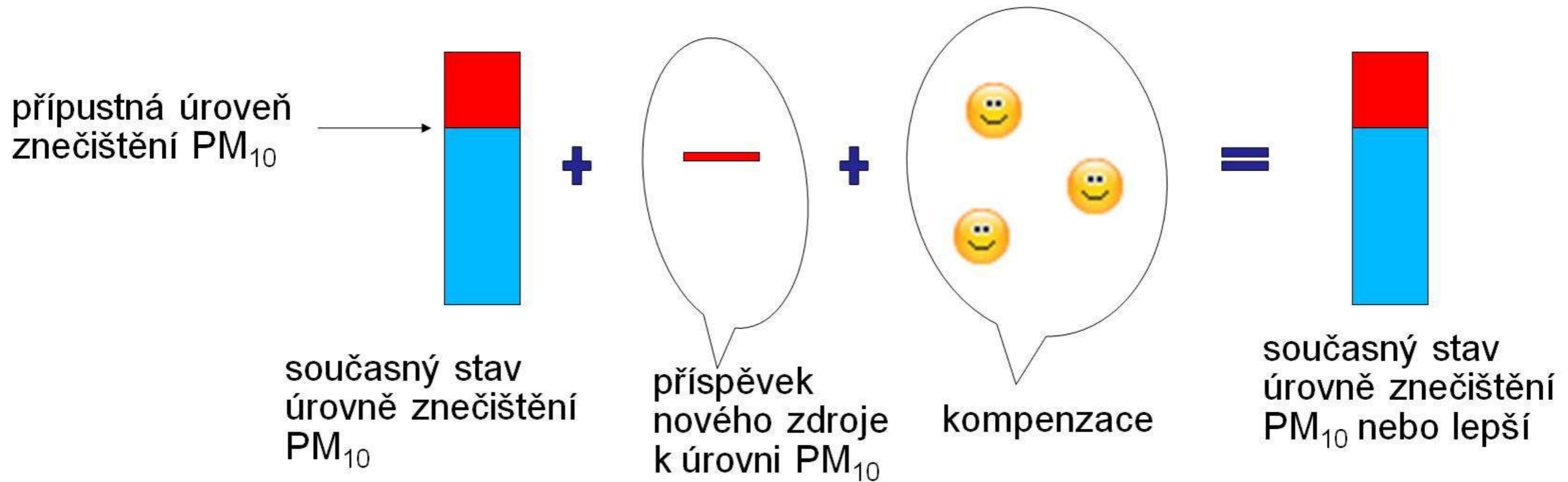

HLAVNÍ ZMĚNY - NOVÉ PRVKY

KOMPENZAČNÍ OPATŘENÍ

U významných stacionárních zdrojů budou vyžadována **kompensační opatření** při stavbě nových zdrojů v již nadměrně zatížených oblastech

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroj

– zpřísnění podmínek provozu zdrojů v oblasti s překročenými limity

Změna:

Zpřísnění emisních limitů a technických požadavků na provoz zdrojů znečišťování ovzduší vyjmenovaných v programu zlepšování kvality ovzduší.

Důvody:

- stanovit specifické podmínky provozu zdrojů za účelem nápravy nevyhovující kvality ovzduší

Dopady:

- zlepšení kvality ovzduší v oblastech s překročenými emisními limity

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje – dělená kompetence

Změna:

Dělená kompetence pověřených obecních úřadů (ORP) a ČIŽP k malým zdrojům

Důvody:

- nevyhovující stav kontrolní a sankční činnosti ze strany obecních úřadů (orgánů ochrany ovzduší), ČIŽP může předat kauzu závazně k vyřešení příslušné ORP a v nutných případech metodicky orgán ochrany ovzduší i povede. ČIŽP věcně významné případy vyřeší ve své kompetenci.

Dopady:

- významné zlepšení kontroly dodržování povinností ze strany malých zdrojů znečišťování ovzduší a zlepšení jejich provozu

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje

požadavky na „malé“ spalovací zdroje

Změna:

Minimální požadavky na spalovací zdroje o příkonu do 300 kW, které budou uváděny na trh v ČR

Důvody:

- nutnost zvýšení technické úrovně zastaralých lokálních topenišť, snížení znečištění ovzduší z těchto zdrojů a tím zlepšení kvality ovzduší.

Dopady:

- cca 90 % instalovaných kotlů na tuhá paliva minimální požadavky neplní, snížení provozních nákladů domácností na vytápění v důsledku úspory paliva

HLAVNÍ ZMĚNY

Administrativní nástroje - kontrola v domácnostech

Změna:

Požadavek na možnost kontroly výkonu činnosti autorizované osoby (ověření činnosti autorizované osoby v domácnosti)

Důvody:

- nutnost zajištění možnosti předem ohlášeného vstupu do obydlí k ověření správnosti výkonu autorizované činnosti (kontrola technického stavu spalovacího zdroje) a dodržování požadavků zákona; omezení nelegálního jednání

Dopady:

- omezení práva na nedotknutelnost obydlí x posílení práva na zdravé životní prostředí; snížení rizika podvodů při výkonu autorizované činnosti, snížení rizika nadměrného znečišťování ovzduší a obtěžování kouřem a zápachem z provozu nevyhovujícího spalovacího zdroje, paliva, nevhodného provozu; možnost odmítnutí vstupu do obydlí

HLAVNÍ ZMĚNY

Ekonomické nástroje

Změna:

Poplatek za spalovací zdroje na pevná paliva o příkonu od 15 do 300 kW v sektoru domácností, které nevyhovují požadavkům zákona

Důvody:

- ekonomické znevýhodnění provozu nevyhovujících spalovacích zdrojů, které nelze omezit nebo zakázat z důvodu nezbytnosti výroby tepla.

Dopady:

- každoroční nárůst poplatků od roku 2015 do roku 2020 v intervalech od 500 Kč/rok do 3 000 Kč/rok v posledním roce; finanční zátěž obyvatel; možnost finanční kompenzace formou vytváření obecních fondů na podporu obměny nevyhovujících spalovacích zdrojů z výnosů poplatků.

HLAVNÍ ZMĚNY - NOVÉ PRVKY

Spalovací zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 15 – 300 kW sloužící jako zdroj pro teplovodní soustavu ústředního vytápění

pravidelné ověření zdroje
autorizovanou osobou

splňuje podmínky

nesplňuje podmínky

až do dalšího ověření
žádné nadstandardní
požadavky

poplatek od 500 Kč/rok
za nevyhovující spalovací zdroj
na pevná paliva

HLAVNÍ ZMĚNY

Ekonomické nástroje – poplatky, dotace ze SR

Změna:

Poplatky pouze pro čtyři znečišťující látky, zjednodušení poplatkové agendy s využitím IRZ, navyšování poplatků od roku 2016 do 2021 na motivační úroveň.

Možnost dotace ze SR na investici v ochraně ovzduší jejíž podmínky a způsob poskytování stanoví nařízení vlády. Dotace je podmíněna absolutním snížením emisí minimálně o 50 % resp. 30 % a snížením množství emisí na jednotku produkce.

HLAVNÍ ZMĚNY

Ekonomické nástroje – poplatky, dotace ze SR

Důvody:

Urychlení investic v ochraně ovzduší nutných k dosažení cílů a závazků ČR v oblasti znečišťování i znečištění ovzduší k roku 2015 a 2020 (resp. 2023), zejména v problematických sektorech průmyslu a výroby tepla.

Dopady:

Inicializace investorské činnosti za účelem snižování emisí stropových (zpoplatněných) látek, průběžné snižování emisí u významných zdrojů.

ZÁVĚR - SHRNU TÍ

- ✓ Implementace směrnice o kvalitě ovzduší
- ✓ Individuální a flexibilní přístup k jednotlivým zdrojů znečišťování za účelem dosažení potřebné kvality ovzduší (zprůsňování emisních limitů a zavádění emisních stropů, možnost technických opatření)
- ✓ Kompenzační opatření
- ✓ Ekonomický tlak na provozovatele – možnost dotace ze SR x nárůst poplatků v čase na motivační výši = urychlování investic
- ✓ Přehledná kategorizace zdrojů včetně základních povinností daných na úrovni zákona
- ✓ Odstranění nadbytečné administrativy, zefektivnění nástrojů.

ZÁVĚR

**Předpokládaná účinnost nového zákona
by pak měla nastat nejpozději do poloviny
roku 2010.**

Děkujeme za pozornost.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

